

GLASILO KERAMIČNE INDUSTRIJE LIBOJE-CELJE

OB 30-LETNICI VSTAJE

Dvaindvajsetega julija praznuje slovenski narod trideseto obletnico največjega in najslavnejšega dejanja svoje zgodovine.

Pred tridesetimi leti so vojske milijonskih narodov, nahujskane do podivjanosti, vdrle v našo deželo, misleč, da se bo mali slovenski narod

ponižal v sužnje in kot suženj počasi izumrl in izginil s svoje zemlje. Toda slovenski narod ni mislil tako. Odločil se je za veliko zgodovinsko dejanje, odločil se je za upor — za revolucijo.

Pod vodstvom edine zdrave politične sile KPS je združil vse napredne in borbene sile svojega naroda. Pozval je ljudstvo na upor proti nacističnemu in fašističnemu zavojevalcu.

Ko so takrat prve novice o upor našega malega naroda predrle v svet, so nekateri smatrali, da je to blaznost, da bi se tako mali narod lahko uprl do zob oboroženemu, številčno nadmočnemu sovražniku.

Toda kaj zmore ta mali narod, se je pokazalo, da to ni bila blazna in brezupna odločitev, ampak je bila zgodovinska odločitev malega naroda. Prežet je bil z velikimi ideali, da svoboda in pravica ne moreta nikoli umreti. Naš slovenski narod je dvignil visoko svojo uporno zastavo in na njej je pisalo: »Narod, ki se bori za življenje, ne umre!«

V težkem zgodovinskem boju si je s številnimi žrtvami naš narod izvojeval svojo svobodo in s krvjo zapisal osnovne smernice družbenega razvoja, po katerih bo nadalje živel.

Ob tridesetletnici tega velikega zgodovinskega dejanja naj nas vodi samo ena misel. S svojim delom opravičiti veliko pridobitev zgodovinske odločitve našega naroda. Z utrjevanjem in razvijanjem naše samoupravne socialistične družbe in z nenehno borbo za doseg boljših ekonomskih rezultatov bomo izpolnili zgodovinsko pridobitev naših delovnih ljudi.

ReL.

*Ob dnevu vstaje čestitamo
celotnemu kolektivu*

Priprave samoupravnega sistema

Po izidu zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in OD se je tudi naša delovna organizacija vključila v splošne priprave za sklenitev samoupravnega sporazuma.

Po prvotnem predlogu naj bi v grupi industrije nekovin, ki bi sklenile samoupravni sporazum, bile naslednje delovne organizacije:

Keramična industrija Liboje,
COMET Zreče,

Tovarna umetnih brusov Maribor,
Tovarna elektroporcelana Izlake,
Poslovno združenje »Brus« Maribor,

Autoelektro Tolmin in
Svit Kamnik

Kasneje pa se je grupa »brusi« 116-88 izločila in bo tvorila svojo skupino. K naši skupini pa je pristopila še Lončarska zadruga Komenda.

Po več sestankih, kjer so se usklajevala stališča posameznih podjetij, je zadeva dozorela tako daleč, da je bil izdelan osnutek samoupravnega sporazuma, ki je dan v razpravo in o katerem bo morala razpravljati tudi naša sindikalna organizacija in organi samoupravljanja.

V tem osnutku je določen kalkulativni osebni dohodek po posameznih skupinah, katerih je osem, od najnižjega 800 din do najvišjega 3.000 din. S tem, da se ob koncu leta lahko poveča znesek kalkulativnih osebnih dohodkov, če zavod za statistiko ugotovi, da je porast življenjskih stroškov med letom bil večji kot 5 %.

Z določilom kalkulativnih osebnih dohodkov po grupah kvalifikacij ni mišljeno, da mora delavec, ki je zaposlen na določenem delovnem mestu, kjer se zahteva taka kvalifikacija, tudi dobiti OD v višini, ki je določen v tabeli, pač pa se pri delitvi OD še vedno upoštevajo tudi vsi ostali faktorji kot doslej. Obračun kalkulativnih osebnih dohodkov po grupah nam služi le kot merilo za dovoljeno višino skupne vsote denarja za OD, katere pa ne smemo prekoračiti, če nočemo plačati davka, ki je pa precej visok in za naše razmere nesprejemljiv.

Dalje določa sporazum tudi merila za izločanje sredstev za strokovno izobraževanje, regres za dopust in za družbeno prehrano.

Podaljšano delo se obračunava s 50 % dodatka, za delo v nočnem času pa največ do 25 %. Oboje pa se obračunava na obračunsko postavko. Prejemki delavcev, ki bremenijo materialne stroške se obračunavajo kot sledi:

— polno tuzemsko dnevnicu v znesku do 80 din in stroške prenočevanja po predloženem računu;

— dnevnicu za potovanja v inozemstvo v višini, določeni s predpisi, ki veljajo za upravne organe;

— povračilo za uporabo lastnih vozil v službene namene do 0,90 din za dejansko prevožen km;

— povračilo zaradi zvišanih stroškov za ločeno življenje do 500 din mesečno;

— povračilo zaradi zvišanih stroškov pri prevozu na delo in z dela. Stroški se povrnejo v višini stroškov javnega prevoznega sredstva (avtobus, vlak). Možna je delna participacija delavca v enaki višini ne oziraje

se na oddaljenost v kilometrih; stroški se povrnejo vsem delavcem, ki bi zaradi oddaljenosti do delovnega mesta uporabljali prometno sredstvo.

Določen je tudi faktor stimulacije osnutka samoupravnega sporazuma. Kot že rečeno bo svoje stališče zavzela tudi sindikalna organizacija, odbor za dohodke in sistem nagrajevanja ter končno DS. DS bo na naslednjem zasedanju razpravljal ter odločil o pristopu k samoupravnemu sporazumu za industrijo nekovin II. skupine keramike.

GZ

TRŽIŠČE OSNOVA ZA INVESTICIJE

Naše podjetje se je specializiralo v proizvodnji gospodinske in dekorativne keramike. Proizvodnja omenjene keramike je do leta 1966 potekala predvsem v izdelavi belih krožnikov in skled, kar je predstavljalo ca. 75 % proizvodnje. Z nastopom reforme se je podjetje odločilo za spremembo asortimana v osnovi. Začelo je izdelovati keramiko za bogato dekoracijo, pri tem pa se je opuščalo izdelovanje belih krožnikov. Razlog za to je, ker bela keramika: krožniki in sklede, niso mogle biti konkurenčne porcelanu.

Taka usmeritev je v proizvodnji in prodaji keramike v letu 1967 in 1968 privedla do pada, nato pa je bil precejšen dvig. S spremembo asortimana (izdelki z barvno glazuro) se je spremenilo koriščenje kapacitete peči. Novi izdelki so predvsem prostorninski, za kar potrebujejo več prostora v peči, kot krožniki.

Leta 1968 je podjetje odprlo obrat za izdelavo podnih neglaziranih ploščic za dopolnitev nezadostno zasedenega prostora v obstoječih pečeh. V dveh letih take dopolnilne proizvodnje se je razširil trg doma in v inozemstvu tako, da danes primanjkuje žgalnega prostora za proizvodnjo dekorativne keramike.

Da bi lahko zadovoljili trg z iskanimi izdelki dekorativne keramike, smo zaradi pomanjkanja žgalnega

prostora ustavili junija 1970 nadaljnjo proizvodnjo ploščic, do nabave novih dodatnih peči. Zaradi zahteve po dekoriranih ploščicah, predvsem za interiere, nam dosedanja del tehnološkega procesa v skupnem žganju z izdelki keramike to omogoča. Zato je osnova v povečanju kapacitete žgalnega prostora za keramiko in glazirane ploščice.

Pregled proizvodnje in prodaje keramike in ploščic v zadnjih letih:

leto	index
1966	100
1967	76
1968	65
1969	84
1970	85

Iz podane tabele je razvidno, da je količinska proizvodnja in prodaja padala do leta 1968, nato pa ponovno naraščala. Istočasno smo neizkoriščene kapacitete žgalnega prostora izpopolnili z uvedbo proizvodnje podnih neglaziranih ploščic. Žgalni prostor v kalkulaciji stroškov zajema največjo postavko. Z nadaljnjo spremembo asortimana se proizvodni in tržni pogoji menjajo v korist dekorativnega blaga. To pa je razvidno iz spodnje tabele:

Pregled proizvodnje po asortimanu

skupina	leto	1966	1967	1968	1969	1970
krožniki	index	100	55	42	23	19
sklede		100	84	50	57	49
vrči za vodo		100	173	57	29	16
ost. gospod. keramika		100	139	140	155	197
dekorativna		100	112	131	192	353

Na trgu so se pojavile velike spremembe v strukturi potrošnje, ko je vrsto naših izdelkov zamenjala por-

celanska industrija (krožniki, sklede, lončki itd.). Vse to se je odražalo na (Nadaljevanje na 3. strani)

Tržišče osnova za investicije

(Nadaljevanje z 2. strani)

našo ceneno proizvodnjo bele lončevine. Zaradi tega smo bili prisiljeni preusmeriti proizvodnjo v nove izdelke z barvno glazuro in z nadglazurno dekoracijo, ki jih drugi jugoslovanski proizvajalci ne proizvajajo in ne morejo proizvajati. Ta preorientacija je bila počasna zaradi velikega števila kalupov, uvajanja barvne palete, povečane kapacitete, preurejanje strojev itd. Pri vsem tem smo morali paziti na optimalno korišćenje kapacitete strojev in opreme. Taka preusmeritev je edino pravilna, saj na zahodu proizvajajo veliko več keramike kakor porcelana, z ogromnim številom posebnih oblik, barvnih glazur, bogato slikane posode, kar tudi je osnova keramične industrije, kamor mi spadamo.

Sama preusmeritev je zahtevala, da izvršimo delno rekonstrukcijo peči, s tem, da smo uvedli tekoči plin propan-butan, kar omogoča visoki sijaj v odprtem čistem žganju. Potrebno je bilo, da izvršimo zamenjavo okroglih peči, katere se kurijo s premogom. Te peči so zastarele in v sedanjih tehnologiji neuporabne zaradi majhnega izkoristka in visokega odstotka odpadkov.

Prodaja keramike in ploščice poteka na celotnem področju SFRJ, hkrati pa izvažamo naše izdelke v Belgijo, Holandijo, Švedsko, Vel. Britanijo in Zah. Nemčijo.

Pregled prodaje v din z indeksi

leto	index
1966	100
1967	80
1968	85
1969	100
1970	137

Iz pregleda prodaje je razviden trend porasta predvsem zaradi boljše kvalitete in vrednosti blaga. Trenutno ni zadosti založen trg z asortimentom odgovarjajočega blaga, vzrok za to je zgoraj opisan.

Z izvozom se podjetje ukvarja vrsto let. Ob nastopu reforme je podjetje zadržalo višino izvoza na enakem nivoju zaradi manjše ugodnosti, tj. visokih zaščitnih carin držav EVG. V istem obdobju so se uvažale ogromne količine tovrstnih izdelkov zaradi ugodnih tržnih razmer, zelo nizke naše zaščitne carine, vzhodnega kliringa in pomanjkanja blaga.

Pregled uvoza po letih v tonah — keramika in porcelan

leto	Keramika in porcelan za gospodinjstvo in gostinstvo	ploščice
1960	775	26
1965	1135	344
1966	1918	2847
1967	2086	19925
1968	1969	18434
1969	2150	20500

Razvojni program za panogo nekovin v SFRJ za obdobje 1971-75 predvideva povprečno letno povečanje 8% keramičnih izdelkov. Za področje ploščice pa 12% letnega povečanja zaradi predvidenega programa stanovanjske in uslužnostne izgradnje.

Grafitni izdelki

Sedanja proizvodnja glineno grafitnih loncev za potrebe livarske industrije doma in v tujini zadovoljuje potrebe trga za taljenje enostavnih kovin in njihovih litin.

Sama proizvodnja se je prilagodila potrebam trga z obliko in velikostjo lonca. Lonci se izdelujejo od 1 do 1000 kg vsebine, oblika pa po mednarodnih standardih v formi A, C, bazeni, retorte in razni pomožni material (podložniki, cevi in podobno). Številčna oznaka lonca po velikosti poteka po koristni vsebini, za katero je osnova en volum kilogram, je enako: en kilogram raztopljenega bakra + 10% prostornine.

Vsa livarska industrija sveta rabi v svoji proizvodnji kot pomožni material grafitne topilne lonce. Ker se je ta panoga industrije zelo razvila, pri nas in v svetu, to praktično pomeni, da livarska industrija ne more proizvajati brez grafitnih loncev. Sodobna mehanska in podobna industrija, ki rabi raznovrstne in zahtevne kovinske litine za svojo proizvodnjo, postavlja vedno večje tehnološke zahteve o kvalitetnejšem livu. To pa obstoječa kvaliteta topilnih glineno-grafitnih loncev ne more izdržati in je glineno-grafitni lonec izpodrivan s kvalitetnejšim silicium karbidnim loncem.

V Jugoslaviji obstaja preko 200 raznih livarskih podjetij, ki rabiyo lonce oziroma razni pribor.

Pregled prodaje v zadnjih nekaj letih:

leto	index
1966	100
1967	118
1968	121
1969	103
1970	126

Predloženi tabelarni pregled prikazuje obenem porast prodaje, ki pa gre predvsem v izvoz. Potrebe domačih livarn rastejo prav tako v potrošnji topilnih loncev, kakor raste proizvodnja kovin in litin.

Iz tega je naprej razvidno, da se domače livarne orientirajo na uvoz siliciumkarbidnih loncev, katere v SFRJ ne proizvajajo. Statistični podatki, ki ga navajamo prikazuje uvoz tovrstnih izdelkov v letu 1961 — 544 ton. Z razvojem industrije v teh letih računamo, da se je uvoz povečal na 750 ton letno.

Lonci od silicium karbida so 2,5 krat dražji kot proizvodi glineno-grafitni, kar pa vseeno ni ovira hitrejšega prodora siliciumkarbidnih proizvodov na trgu.

Za tovrstne proizvode je osnova, da je njihova trajnost v povprečju 2-krat večja od dosedanjih in da je kvaliteta litine primerno boljša, predvsem ker ne vsebuje šamotnih delcev, ki nastajajo pri počasni obrabi glineno-grafitnih loncev. Naslednja prednost siliciumgrafitnih loncev je v sami manipulaciji; so veliko manj občutljivi na nagle temperaturne spremembe kakor glineno-grafitni lonci.

Po programu se predvideva v začetku proizvajati iste količine siliciumkarbidnih loncev, kolikor danes proizvajamo glineno-grafitnih. Ta začetna količina bi služila za uvajanje na trgu pod ugodnejšimi pogoji kakor so uvoženi lonci. Pri izračunih lastne cene na osnovi sedanje proizvodnje in približnih podatkov za najbolj neugodne razmere v proizvodnji ter z 25% nižjo prodajno ceno na trgu od uvoženih, se že začetna količina izplača proizvajati.

Naše podjetje nenehno sprejema vprašanja za dobavo siliciumkarbidnih loncev od domačih in inozemskih potrošnikov. Mi izvažamo sedaj višek naše proizvodnje v Bolgarijo, Romunijo in Pakistan. Namen imamo razširiti trg v zahodne dežele Evrope in Indijo.

Program nadalje predvideva, da bi nabavili opremo takoj za dvakratno količino sedanje letne proizvodnje. To količino proizvodnje bi osvojili najkasneje v treh letih s širitvijo trga.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Tržišče osnova za investicije

(Nadaljevanje s 3. strani)

Proizvodnja in poraba predvidene letne količine siliciumkarbidnih loncev in pa po potrebi nadaljevanje sedanje proizvodnje glineno-grafitnih loncev je popolnoma upravičena že iz potreb domačega trga.

Ce se z nakupom licence pridobi tehnološki postopek za izdelavo loncev in pomožnih elementov za potrebe livarstva, to so različni prsteni, pokrovi, izlivki, cevi in podobno, bo asortiment proizvodnje izpopolnjen in bo v popolnosti zadovoljeval sodobne potrebe livarstva.

Opečni izdelki

Na področju SR Slovenije obstoja 30 opekarn s ca. 300 milij. enot proizvodnje. Območje mesta Celja, Zaleca in Savinjske doline zajemajo tri opekarnice za letno proizvodnjo ca. 30 milij. enot. Ta količina še zdaleč ne zadošča potrebam, ker je vsa proizvodnja v naprej prodana, predvsem privatnemu sektorju. Za družbeni sektor pa se pogodbeno določajo termini, kar ne zadošča v celoti in se opeka dovažata iz drugih republik.

Pregled proizvodnje opeke v zadnjih letih v obratu opekarnice Ložnica:

leto	index
1966	100
1967	111
1968	117
1969	130
1970	135

Opekarna je specializirana za proizvodnjo zidnih in stropnih elementov. Proizvodi odgovarjajo JUS znamki 150 in 200 in so kot taki zelo primerni na trgu.

Asortiment proizvodnje:

1. polna opeka 1 NF	5,7 %
2. votla opeka 4 NF	54,3 %
3. votla opeka 6 NF	19,4 %
4. porolit 5 cm	1,1 %
5. porolit 8 cm	1,7 %
6. monta 12 cm	16,7 %
7. monta 16 cm	1,1 %

Nenehni porast materialnih stroškov v zadnjih letih je pogojel porast prodajnih cen tem izdelkom. Ob nastopu reforme je bil predviden rahel padec splošne in investicijske potrošnje, sedaj pa je proizvodnja in prodaja v stalnem porastu. Kljub rekonstrukciji in modernizaciji tehnološkega postopka ne zadovoljujejo potrebam in zahtevam trga, tako, da zadnja leta celo uvažamo opeko iz sosednjih držav.

Tržne razmere so privedle naše podjetje do tega, da pregleda zmožnosti sedanje proizvodnje in prodaje naših izdelkov. Zato smo izdelali investicijski program za nadaljnji razvoj podjetja. Osnovni motiv tega programa je, da se ne sme na račun osebnega dohodka ničesar razširjati,

saj že precej časa veljamo za podjetje z najnižjimi osebnimi dohodki v občini Zalec.

Tako izdelani program za razvoj vseh naših proizvodov je predložen v reševanje skladov skupnih rezerv in banke.

BV

Propan - butan, naš spremljevalec

Uporaba propana in butana kot sredstev za pridobivanje velikih količin toplote dobiva v zadnjih letih vse večji obseg zaradi naslednjih prednosti pred ostalimi gorivi:

— lahek in ekonomičen transport. Do potrošnikov se transportira utekočinjen v jeklenkah ali v cisternah po železnici oziroma z avtomobili;

— velika kalorična vrednost v primerjavi z obstoječimi gorivi (generatoski plin, premog);

— možnost lahke kontrole in regulacije izgovarjanja z enostavnim ročnim ali avtomatskim upravljanjem;

— investicije, ki se vlagajo v opremo za propan-butan se izplačajo hitreje kot one, ki so vložene v izgradnjo naprav z drugimi vrstami goriv;

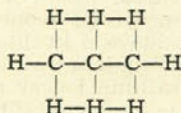
— pri uporabi ne pride do onečiščenja ozračja in odpadnih vod.

Propan-butan (PB) pridobivamo v glavnem pri predelavi nafte kot stranska produkta iz zemeljskega plina. Pri temperaturi nad 0°C in pri atmosferskem pritisku sta plina PB v plinastem stanju. Tekoča naftna plina ali krajše TNP ju imenujemo zato, ker se lahko utekočinita že pri sorazmerno nizkem pritisku in se v utekočinjenem stanju transportirata do skladišč potrošnikov.

LASTNOSTI PROPANA IN BUTANA

PROPAN

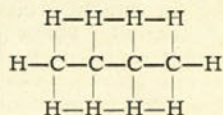
Vrelišče ima pri -44,5°C. Specifična teža pri tej temperaturi je 0,585 kar pomeni, da tehta 1,71 utekočinjenega plina 1 kg. Zrak, ki vsebuje 2,1% do 9,5% propana je eksploziven. Empirična formula propana je C₃H₈. Strukturna formula propana ima naslednjo obliko:

BUTAN:

Vrelišče ima pri 0°C. Specifična teža utekočinjenega plina je 0,579. aZ 1 kg plina je potrebno približno 1,75 l. Tudi butan tvori z zrakom eksplozivno mešanico. Če ga je v zraku od 1,5% do 8,5% lahko pride do eksplozije. Empirična formula je

C₄H₁₀, strukturalna pa ima naslednjo obliko:

Propan in butan se lahko uporabljata kot samostojna plina ali kot mešanica v različnem medsebojnem razmerju. Običajno je to razmerje 35:65. Plina PB nista strupena, vendar delujeta narkotično na človeški organizem. Ker sta plina težja od zraka lahko povzročita zadušitev človeka v jami, kanalizaciji ali kotanji zaradi izpodirivanja zraka. V bližini posod napolnjenih s plinom ne sme biti kanalizacije, jaškov in raznih jam, v katerih bi se lahko zaradi slabe tesnjenosti ventilov ali drugih napak nabiral plin in lahko povzročil zadušitev, požar ali eksplozijo.

Za zaznamovanje PB v prostorih se uporabljajo razni nagenti. To je lahka steklena cevka, v kateri je snov, ki se obarva, v kolikor je v prostoru PB. Naši predpisi zahtevajo dodajanje značilnega vodnjaka plinoma, ki omogoča s človeškim vonjem že zaznavanje koncentracij v zraku, ki so večje od 1/5 spodnje eksplozivne meje. Zato se v primeru, ko se zazna vonj, ne sme uporabljati odprtega ognja (prižiganje cigaret in drugo). Samo v primerih, ko bi značilni vonj lahko škodoval tehnološkemu procesu ali uporabljeni opremi se PB ne dodaja primesi. Primešana vonjava ne sme škodovati zdravju in mora izgorevati skupaj s plinom.

Poglejmo še sedaj posamezne dele postaje za propan-butan in predornih peči in vlogo, ki jo imajo pri uporabi plina (glej sliko).

1. Avtociтерна

Služi za prevoz utekočinjene mešanice PB. Vgrajeno ima še črpalko na električni pogon za prečrpavanje iz avtocisterne v rezervarja.

2. Črpališče

Tu je v betonski podstavek trdno vpet cevovod z dvema ventiloma in prirobnico za priključitev gibljive cevi od avtocisterne na cevovod. Z

(Nadaljevanje na 5. strani)

Propan - butan, naš spremljevalec

(Nadaljevanje s 4. strani)

vklučitvijo elektromotorja na avto-cisterni se prične prečrpavanje tekoče faze. Na cevovodu tik ob betonskem podstavku je montirana še naprava za vidno kontrolo pretoka.

3. Rezervoarja

Nemoteno obratovanje porabnikov plina za daljše časovno obdobje omogočata rezervoarja za vskladiščenje utekočinjenega plina. Rezervoarja sta valjaste oblike. Marsikdo se verjetno vpraša zakaj nista rezervarja pravokotne ali kvadrataste oblike? Odgovor je naslednji: zaradi pritiska, ki vlada v rezervarjih, bi pri obeh oblikah prišlo do deformacije, ker bi se hotela približati sedanjim, to je krožni obliki. Tlak pa povzroča pritisk v rezervarju. Molekule utekočinjenega plina so namreč v stalnem gibanju, zato zapuščajo tekočino

in izhajajo v prostor nad njo. Če je prostor nad tekočino odprt, se molekule razidejo, vse dokler tekočina ne izhlapi. V primeru, da je prostor nad tekočino zaprt (to sta na postaji PB rezervoarja), pa molekule ne morejo v ozračje, ampak udarjajo ob stene in se odbijajo nazaj v tekočino. V

Temperatura

- 10 0

Pritisk propana

2,4 3,8

Pritisk butana

2,5 3,8

trenutku, ko je vzpostavljeno ravnotežje med izhajajočimi in nazaj odlitimi molekulami v rezervarju ali drugi zaprti posodi, dobimo tlak par. Tlak par se spreminja v odvisnosti od temperature. Višja je temperatura, višji je tlak par. To nam pokaže tudi naslednja tabela:

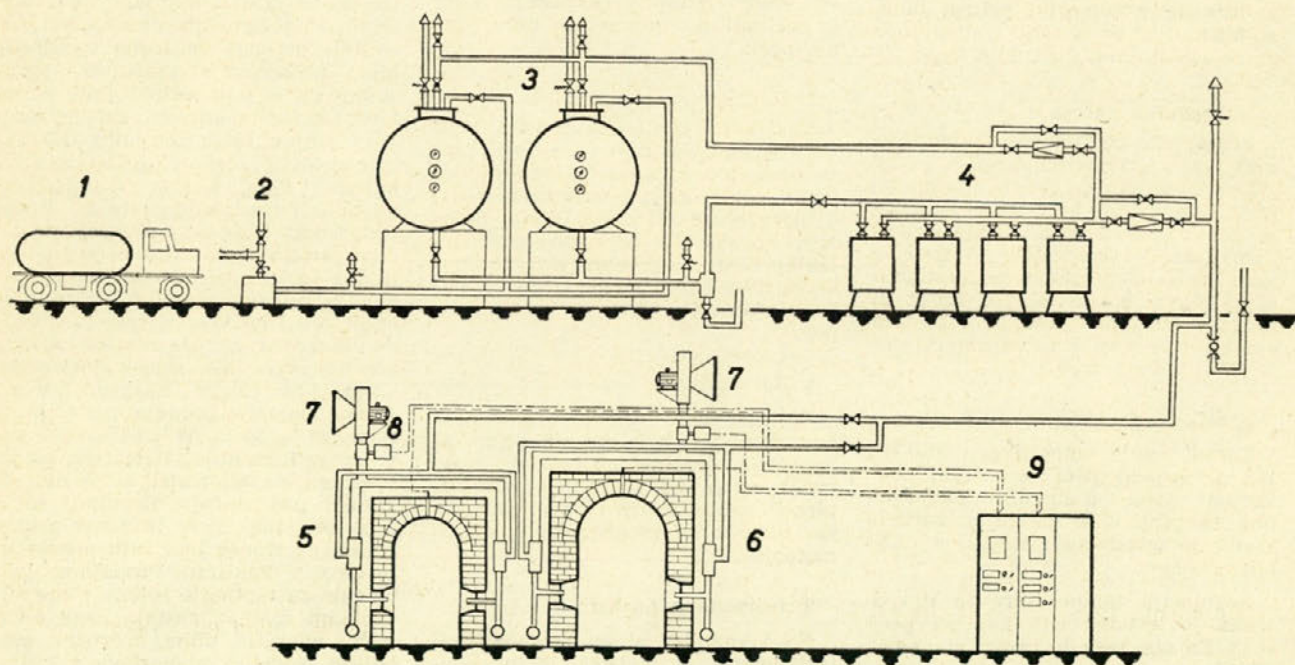
	+ 10	+ 20	+ 30	+ 40 (°C)
Pritisk propana	5,6	7,6	10,1	17 (Kp/cm ²)
Pritisk butana	0,45	1,1	1,9	4,1 (Kp/cm ²)

dela, kjer je utekočinjeni plin (tekoča faza).

4. Izparilna postaja

V njej so montirani štiri izparilci. S cevovodoma plinske in tekoče faze so povezani z rezervarjema. Zmogljivost posameznega izparilca je 120 kg plina na uro. Uplinjenje utekočinjenega plina se vrši na naslednji način: (Nadaljevanje na 6. strani)

POSTAJA ZA PROPAN-BUTAN S PREDORNIMA PEČEMA

- 1 AVTOCISTERNA
- 2 PRETAKALIŠČE
- 3 REZERVOARJA
- 4 IZPARILNIKI
- 5 PEČ ŠT.3
- 6 PEČ ŠT.4
- 7 VENTILATORJA
- 8 SERVOMOTORJA
- 9 KOMANDNA OMARICA

VENTIL

VARNOŠNI VENTIL

REDUCIRNI VENTIL

PING—PONG!

Vedno znova doživljamo potrditve domneve, da se zgodovina ponavlja, ne poznamo pa ciklusa v katerem se to zgodi. Zgodovina je lahko včeraj, prejšnji teden ali kamena doba. Omejil se bom na dogajanja v naši tovarni, vendar čas ni točno določen, presoja je individualna, kronološko nedefinirana, je pa pričujoča več ali manj vsak dan in zorni kot je tisti, ki me je privedel do razmišljanja in pripravil do pisanja.

Tovarniško zgodovino, kot tudi vsako drugo, sestavljajo ljudje in dogajanja, ki jih povzročajo. Zgodovino delajo ljudje, veliki, povprečni in mali, njih kategorizacijo določajo ljudje, jih vrednotijo in obenem pomagajo tvoriti celoto, ki ji kronisti pravijo zgodovina. Ker se ljudje ra-

zen pri vojaki in še kje, ne merijo z metrom, ampak z delom, je delo tisto, ki človeka tvori. V naši tovarni delamo, tudi drugje delajo, vendar pri nas delamo grafitne lonce, keramične izdelke in opeko. Spominjam se časov, ko smo delali samo keramiko, grafitnih izdelkov Jugoslavija in Liboje še niso poznali, opekarna je bila zase, vse je bilo državno in ker smo država tudi mi, je bilo naše. Posvojitev opekarnar je nehoti povzročila posvojitve še enega podjetja, postali smo mali kombinat in si kategorično bratsko delili dobro in slabo, tudi amortizacijo kot doto in časi gredo naprej. Nekaj po letu 1960 je kemična reakcija v možganih, ki ji sicer pravimo razmišljanje, privedla do tega, da smo se od-

ločili kupiti najugodnejšo varianto licence za proizvodnjo glineno vezanih grafitnih loncev. Prodajalec se je našel v Vzhodni Nemčiji in je njegova oznaka »Scheritender Mammut«. Pred vojno ali točneje, pred obema vojnama je ta firma izdelovala grafitne lonce, vendar pod nazivom »Lorenz« lonci, kvaliteta je bila na evropski višini. Licenca oziroma know-how je kupljena, proizvodnja je stekla, bodočnost je sigurnejša. Ping! V tem času se agrarna Jugoslavija spreminja v industrijsko državo, potrebe livarn so velike, zahteve najbolj arogantne vrste pa še večje. Pripravljamo juriš na domače tržišče, snujemo plan proizvodnje in glej ga hudiča, udarec po glavi in mi se zbudimo polni bolnih presenečenj. Stvar ne gre po planu. Pong! Da si bomo na jasnem pogledimo, kaj je dejansko bil plan nakupa licence in kaj poznejši plan.

Davni poizkusi, v Libojah izdelovati grafitne lonce so vsled tehnološkega primitivizma ni obneslo. Probatni na greh. Ideja je ostala. Ostvarjanje ideje je po mnogih letih povzročilo naslednje razmišljanje. Dobro je imeti v težkih časih še neko dodatno dejavnost in ko krkuje ena, bo živela druga, kratko in jasno povedano, tako bo šlo sigurneje. Tržišče v Jugoslaviji je na začetku naše izdelke iz grafita odbijalo, to je bila zasluga inozemskih prodajalcev, ki so bili pri nas že trdno zasidrani. Mala proizvodnja grafitnih loncev skoraj da ni pokrivala lastnih stroškov. Odplačila anuitet, zaloge surovin, vrnitev dolga keramiki, OD, zaloge gotovih izdelkov, dolžniki in tukaj smo! Pong! Ker so pri ping-pongu udarci izenačeni, je to bil slučaj tudi tukaj. Ping in sešasoma je prodaja pričela klapati, proizvodnja tudi in vse je izgledalo še kar lepo. Dolgovi so bili poplačani, dohodek se je razdeljeval na vse. O, neto je seveda dobila enota za proizvodnjo grafitnih loncev in tako smo v slogi živeli srečnejšim časom nasproti. Pong, jasno! Domača prodaja pada, izvoz raste, 20 %, 30 %, 50 %, 80 % robe gre v izvoz. Romunija, Bolgarija, Egipt, Pakistan, so odjemalci, ki pa plačajo kolikor pač plačajo. Rezultati enote leta 1968, 1969 in še 1970 kar nekam izgledajo. Konec leta 1970 prevladuje izvoz v Pakistan. Prodajamo lonce celo za topljenje železa. Cene surovinam rastejo, rastejo cene električne energije, plina, prevozov, embalaže, vode in blagoslova v obliki raznih dajatev. Čisto majhno povisjanje cen je čisto majhen ping, ki mu sledi pong v obliki večjih in večjih izvoznih razlik. Manj prodaje doma, več v izvoz, večja izguba. Od aprila letos, ko so pričeli prihajati obračuni izvoza v Pakistan, je slišati še samo pong in tako je v enoti nastala spet nekakšna kriza, ki ji botruje komercialno taktiziranje in politika,

Propan - butan, naš spremljevalec

(Nadaljevanje s 5. strani)

Bakrena cev, v katero je speljana tekoča faza se nahaja v olju, katerega električna spirala segreva do 90° C. Pri prehodu skozi segreto bakreno cev se utekočinjeni plin zopet uplini. Pri prehodu preko reducirnega ventila se zmanjša pritisk plina na 1,5 kp/cm² in se tako transportira po cevovodu do peči št. 3 in št. 4.

5. Predorna peč št. 3

Preurejena peč ima sedaj dve skupini vsako s 6 gorilci na plin. Poleg glavnih gorilcev je montirano enako število pomožnih, ki se sploh ne smejo ugasniti med obratovanjem peči. Za regulacijo temperature v peči se zato ugašajo in ponovno prižigajo samo glavni gorilci. Dovod zraka in njegovo kasnejše mešanje s plinom omogoča ventilator montiran na peči (7).

6. Predorna peč št. 4

Zaradi večje zmogljivosti sta na tej preurejeni peči montirani dve skupini vsaka s 6 glavnimi gorilci in ena skupina s 4 glavnimi gorilci. Enako je seveda tudi število pomožnih gorilcev.

Regulacija temperature in dovod zraka je izveden isto kot pri peči št. 3. Za obe peči je preko glavnega ventila za dovod plina izvedena signalizacija. V primeru, da se ustavi ventilator in preko končnega stikala da kontakt alarmni sireni, obenem pa ugasne signalna svetilka. Sirena in signalni svetilki sta montirani na razdelilcu, ki je pritrjen na nosilni betonski steber strešne konstrukcije. Alarmni znak s to sireno zato ni znak za preplah ali beg pred geslom »reši se, kakor se moreš« ampak znak, da je zaprt plinski ventil in

da gorilci peči niso več prižgani. Naloga žgalca v takem primeru je, da čimprej najde vzrok izklopa in usposobi peč za normalno obratovanje. Vsako prestavljanje ventilov plinske instalacije obeh predornih peči za nepooblaščen osebe ni dovoljeno. Posledice so lahko eksplozija plina v peči ali pa nepravilno obratovanje peči.

7. Ventilator

Montirani ventilator dovaja zrak v razširjeni del cevi (mešalec), kjer se pomeša s plinom. Na sesalni odprtini ventilatorja je montiran filter, ki preprečuje, da bi se izdelki naloženi na vozičke ponovno naprašili. Izklop ventilatorja mora obvezno povzročiti ugašanje gorilcev zaradi prekinitve dovoda plina za posamezno peč.

8. Servomotor

Za regulacijo dovoda zraka in s tem posredno tudi dovoda plina, se za vsako skupino gorilcev na obeh pečeh uporablja servomotor, ki odpira in zapira ventil v cevovodu zraka. Skupno je montiranih 5 servomotorjev.

9. Komandna plošča

Na komandni plošči so montirani instrumenti za registracijo in regulacijo temperature. Merjenje temperature v obeh predornih pečeh omogočajo termoelementi, ki so vgrajeni nad žarilno zono posamezne peči. Dva priključka na termoelement omogočata istočasno merjenje in regulacijo temperature. Regulatorji v odvisnosti od temperature krmilijo servomotor, ki odpira ali pa zapira ventil dovoda zraka.

MF

(Nadaljevanje na 7. strani)

KOMUNALNA DEJAVNOST KS

Krajevne skupnosti postajajo vse bolj pomemben faktor krajevne samouprave in se ukvarjajo s problemi, za katere so občani z njihovega območja neposredno zainteresirani.

Tudi naša krajevna skupnost se je vključila v to dejavnost kar intenzivno. Uspehi seveda niso izostali, za kar se moramo predvsem zahvaliti zainteresiranosti občanov za ureditev njihovega okolja ter zboljšanje življenjskega standarda. Še vedno so v ospredju predvsem komunalni problemi. Ne bi naštevala vsega, kar je bilo v preteklem letu storjenega, ne morem pa mimo tega, da ne bi omenila akcije za napeljavo vodovoda v zaselku Košnica.

Pripravljenost vaščanov za to akcijo je bila izredna. Izkopali in zasuli so 3599 m jaškov za vodovod pod težkimi pogoji, saj je teren kamnit in so zato marsikje morali uporabiti razstrelivo; zgradili so bazen za vodo, zbrali 32.500 din samoprispjevka ter opravili 9.380 prostovoljnih ur. Vsota, ki so jo morali posamezniki vplačati, ni bila mala, saj živijo na tem področju v glavnem le upokojenci. Kljub temu pa te akcije ne bi mogli sprejeti, če ne bi našli na razumevanje pri skupščini občine Zalec, ki je v ta namen dodelila 12.000 din, rudnika Liboje, ki je dal na razpolago prostor za

vodno črpalko ter pomagal tudi z ala, stanovanjsko komunalnemu pododdelitvi raznega drugega materiala. Zalec, ki je izvršilo vse priključke ter prispevalo finančna sredstva za nabavo cevi večjega profila. Vsem se v imenu vaščanov, kakor tudi sveta krajevne skupnosti zahvaljujem za pomoč, ki so jo nudili pri tej akciji. Prav posebno pa bi se rada zahvalila vaščanom, ki so tako složno premagali vse težave. Kljub mezniku kar krepko finančno prizadela, so zbrali tudi sredstva, da so dostojno proslavili otvoritev vodovoda. Res lahko služijo za vzgled vsem ostalim prebivalcem naše krajevne skupnosti.

Zal pa tega ne moremo trditi za prebivalce v Brnici. V preteklem letu bi morali urediti odtočne kanale, delno posuti cesto ter izvršiti škarpiranje, dočim so cevi za kanale ležale ob cesti toliko časa, da se jih je nekdo usmilil ter odtujil 3 kom. cevi profila 70 cm. Delno so zamujeno že nadoknadili v tem letu, vendar so na cesti vedno le eni in isti ljudje.

Ker ni sloge, tudi delo ne napreduje tako kot bi bilo potrebno, posebno še, ker se dogovori na zboru volilcev ne izvršujejo. Zbor volilcev je zahteval od režijskega odbora, da se ta akcija čimprej zaključi, saj bodo sicer vozniki uničili še to kar je bilo doslej storjenega. V to svrhu

so bila dodeljena tudi še dodatna sredstva.

Takoj pa moram povedati, da tudi v tem letu v Košnici ne mirujejo. V planu, ki ga je sprejel zbor volilcev je za to leto predvidena tudi povezava ceste Liboje—Košnica s cesto iz celjske strani. Kljub temu, da to delo nikakor ne bo moglo biti opravljeno v enem letu, se vaščani zavzemajo za to, da bodo glavna dela opravljena že v tem mesecu.

Tudi sanacija ceste v Zabukovico—Porance je zajeta v planu KS. Tudi ti prebivalci zaslužijo pohvalo, saj so takoj pristopili k akciji. Zbrali so že milijon starih dinarjev prostovoljnih prispevkov. Vsaka družina pa se je obvezala, da bo opravila 100 udarniških ur. Ker je to cesto potrebno razširiti, so lastniki zemljišč, po katerem bo potekala cesta, brezplačno odstopili potrebno zemljišče.

Poleg tega pa so planirane še naslednje komunalne ureditve:

— sanacija ceste v zaselek Grič v Kasazah;

— sanacija ceste v spodnjem delu Kasaz proti Arčanu;

— sanacija ceste, ki poteka ob Savinji proti Sv. Križu in

— zgraditev škarpe ob cesti, ki pelje na Sončni hrib.

Težnja po urejanju komunalnih problemov je tako velika, da daleč presega zmogljivosti krajevne skupnosti. Če ne bi imeli na našem območju delovnih organizacij, ki razumejo potrebe po ureditvi našega kraja, bi le težko zmogli izpeljati vse dosedanje akcije. Tudi v tem letu je keramična industrija Liboje dodelila KS 3.000 din in KK Zalec, sekcija za kooperacijo 2.000 din, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. GZ

PUŠKE V KORUZO? - NE!

Nekdaj zelo razgibano kulturno in športno življenje v libojski kotlini počasi izumira. Od številnih športnih sekcij je ostalo le malo; čez leto ali dve pa bomo morda zapisali »nič«. Počasi prihajamo do spoznanja, da z odhodom starejšega »Svobodaša« ali športnika, izgubimo tudi toliko športnega duha, kolikor ga je nosil v srcu. *Limeta tega spoznanja pa je »nič«.* Da to ne moremo zapisati že zdaj, se lahko zahvalimo le še libojskim godbenikom in strelcem.

Vzrokov za takšno stanje je več; največji vzrok pa je nezainteresiranost mladih. To nam dokazujejo številni poskusi, da bi se ponovno organizirale športne sekcije, vendar se je vedno vse končalo že po prvem sestanku z mladino. Strah pred dejstvom, da ni športnih objektov in da bi jih bilo treba ponovno zgraditi je velik in kar je najvažnejše, močnejši od želje po športnem udejstvovanju.

Z istimi težavami se borimo tudi strelci. Naša strelska družina »Bratov Hrvatov« dela kar dobro. V času od obstoja pa do danes, se strelci srečujejo z različnimi težavami; od opreme pa do strelišča. Nihče ne

more trditi, da v Libojah ni strelcev. Strelci so, vendar nam jih dejstvo, da smo danes še vedno tam, kjer smo začeli, počasi trga iz naše sredine. Pred leti smo s pomočjo Keramične industrije Liboje uspeli zgraditi tako zaželeno strelišče, vendar ga je tovarna zaradi investicijskega programa porušila. Sedaj moramo začeti znova, da bomo obdržali tudi strelce, ki so še voljni pomagati in sodelovati.

Keramično tovarno veže pogodba, da bo zgradila novo strelišče. Prvi koraki so že storjeni, vendar to še ni dovolj. S strani tovarne bo treba malo več poslušati za naš osnovni problem. S skupnimi močmi moramo čim prej pristopiti k zadnjemu delu, to se pravi, da moramo še letos zgraditi novo strelišče v Libojah. Za gradnjo novega strelišča je materialno pomoč obljubil tudi libojski rudnik.

Kljub omenjenim težavam pa so strelci naše strelske družine precej aktivni, saj uspešno tekmujejo v občinskem ligu tekmovanju. Udeležujejo se tudi ostalih tekmovalj; zlasti je omembe vredno sodelovanje

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ping — pong!

(Nadaljevanje s 6. strani)

splošno gospodarsko manevriranje pogojeno s kompenzacijami, ki so poglavitna zavora proizvodnji in daje možnosti veletrgovcem, da za kompenzacijo izdelkov iz livarn, le tem prodajajo izključno grafitne proizvode iz uvoza za katere vlečejo debele marže in niso sploh zainteresirani za domačega proizvajalca, ki jim takšnega kožuharja ne more nuditi. Pong. Nakup licence v Evropi, po trditvi prodajalcev najkvalitetnejših tovrstnih izdelkov bi situacijo močno popravil, ob povečani proizvodnji in asortimentu ob istem številu ljudi, ne pa, da ti matično podjetje odteguje roko, ki si jo pomagal v kritičnih časih. Takt med podjetji v teh konkurenčnih časih nima pravega mesta, znotraj ograje pa je tako kot doma, ko mati reže kruh in ji zgodovina ni povsem tuja, posebno še nje kolo, ki se vedno giblje. Viribitus unitis, preмага vse, tudi pong. IZ

POPESTRIMO KULTURNO DEJAVNOST

Čeprav je preteklo že 2 meseca, odkar je bil občni zbor DPD Svobode Liboje, pa je prav, da se vsaj malo seznanimo s sklepi občnega zbora oziroma z bodočim delom in nalogami kulturno-prosvetnega razvoja v Libojah.

Na osnovi samega poročila predsednika društva in iz razprave na občnem zboru je bila splošna ugotovitev, da je kulturno-prosvetna dejavnost društva v zadnjem času občutno nazadovala. V sklopu društvene dejavnosti je popolnoma prenehala z delom dramska sekcija, že dve leti pa ne deluje pevski zbor, ki je bil tradicija v Libojah.

Lahko trdimo, da je edino godba na pihala pod vodstvom kapelnika Kovač Franca zabeležila napredek svoje glasbene dejavnosti. V preteklem letu je sodelovala na koncertu, ki so ga organizirale godbe občine Zalec, bila je tudi v gosteh v Grazu, poleg tega pa je sodelovala na številnih prireditvah na območju občine Zalec. Pohvalno se moramo izraziti, da ima godba v svojem sestavu pretežno večino mladih godbenikov.

Poleg godbe je bila v preteklem letu odprta knjižnica, vendar je izposojanje knjig zelo minimalno, to pa zaradi zastarelosti knjig, za nabavo novih pa ni finančnih sredstev. V preteklem letu si je društvo prizadevalo ustanoviti mladinski klub, vendar v tem ni popolnoma uspelo.

Omeniti moramo tudi kino, ki deluje kot sekcija v okviru društva. Zaradi premajhnega števila obiskovalcev moramo ukiniti nedeljske predstave, ki so bile zelo minimalno obiskovane.

Vzrok nezadostne kulturne dejavnosti društva je ta, da nimamo primerne kadra, ki bi te sekcije vodil, upravni odbor društva pa je zelo angažiran pri obnovi društvenih prostorov.

Sama razprava na občnem zboru je bila usmerjena kako poživiti kulturno dejavnost. Prizadevati bi si morali za ponovno ustanovitev pevskega zbora, poživiti sekcije in skušati najti obliko dela za poživitev mladinskega kluba.

Poleg nalog glede bodoče kulturne dejavnosti pa ne smemo prezreti še nadaljnje obnove dvorane oziroma društvenih prostorov, saj je od njih odvisna tudi kulturna dejavnost, skratka če ni odgovarjajočih prostorov je nujno, da zamre tudi ostala dejavnost društva.

Glede ureditve društvenih prostorov je nujno, da v tem letu obnovimo oder, v naslednjem letu pa bo potrebno urediti nov pod v dvorani. Za ureditev odra ima društvo že sredstva, za dvorano še ne. S pravnim gospodarjenjem z društvenimi sredstvi in s podporo obeh naših kolektivov kot tudi z obljubljenimi podporo občinskega sveta pa bo verjetno možno izvršiti nujna nakazana popravila dvorane.

V imenu UO bi se zahvalil za dano pomoč obeh podjetij našega kraja in upamo, da nam tudi v bodoče pomoči ne bodo odklonili.

Prepričani smo, če bo društvo kos svojim zadanim nalogam, bo kulturno življenje v naši kotlini še zaživelo.

Da bi vse te naloge uresničili, bo potrebna vsestranska dejavnost članov društva, istočasno pa prosimo za moralno podporo ostalih družbenih organizacij kraja.

Mi vsi, ki se ukvarjamo s kulturno-prosvetnim delom, se zavedamo, da je kulturno oblikovanje človeka predpogoj ustvarjanja naše napredne socialistične družbe.

REL

INVALIDSKO SO SE UPOKOJILI:

Zgank Alojzija, NK — predorna peč; Zupanc Albin, PK — predorna peč; Povše Ivan, PK — proizvodnja gmote.

STAROSTNO UPOKOJEN:

Verdev Anton, PK — Ložnica.

UMRLA JE:

Koren Angela, roj. 9. 5. 1930. V podjetju je bila zaposlena 14 let. Pokopali smo jo 19. 6. 1971. Zapustila je 12 letno hčerko.

Hčerki in sorodnikom iskreno sožalje.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi drage žene, mamice, sestre Hedvike Hrvatič se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nas ob tem tolažili, ji podarili cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala tudi pihalni godbi Liboje.

Zalujoči mož, sin, sestri in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so pospremili pokojno ANGELO KOREN k zadnjemu počitku.

Posebno se zahvaljujemo sindikalni organizaciji in upravi Keramične industrije ter sodelavcem za podarjene vence in denarno pomoč.

Enako se zahvaljujemo godbi na pihala za odigrane žalostinke in Suler Darku za poslovilne besede.

Mama, hčerka in ostalo sorodstvo

Puške v koruzo?-Ne!

(Nadaljevanje s 7. strani)

naših strelcev-keramikov na ŠIKJ, od koder se niso vračali brez medalj in diplom.

Kot vidimo, pogojev za delo strelske družine ni, rezultati, in to dobri, pa so. Zato bi bilo toliko bolj neodgovorno dovoliti, da se naša strelska družina razide in da bi lahko o športnem življenju v Libojah zapisali tisti črni »nič«.

HJ

Izdaja keramična industrija Liboje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Suler Darko. Izhaja tromesečno. Uredništvo: telefon Petrovče 1. Tisk CETIS grafično podjetje Celje